

2010. gada darba plāns

I. Ievads

Šis ir EDAU kā padomdevēja ceturtais publiskais darba plāns attiecībā uz ES tiesību aktu un saistīto dokumentu priekšlikumu pārskati. Sakarā ar to, ka Komisijas Darba programma 2010. gadam un Rīcības plāns Stokholmas programmas īstenošanai tika publicēti attiecīgi martā un aprīlī, EDAU darba plāns tiek publicēts vēlāk nekā parasti, t.i. jūnijā nevis decembrī. Darba plāns ir publicēts EDAU tīmekļa vietnē: www.edps.europa.eu.

Šis darba plāns ir daļa no EDAU ikgadējā darba cikla. EDAU reizi gadā retrospektīvi ziņo par savu darbību gada pārskatā. Turklāt EDAU darba plānā publicē nākamā gada ieceres konsultāciju jomā.

Šī darba plāna pamatinformācija ir atrodama 2005. gada 18. marta politikas dokumentā "EDAU kā Kopienas iestāžu padomdevējs par tiesību aktu un saistītu dokumentu priekšlikumiem".¹ Šajā dokumentā EDAU nosaka politiku konsultāciju jomā attiecībā uz tiesību aktu priekšlikumiem – viens no viņa galvenajiem uzdevumiem, kas balstīts uz Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu un 41. pantu. EDAU darba metodes ir aprakstītas politikas dokumenta 5. nodaļā. Atlase un plānošana ir svarīga šīs darba metodes daļa (tostarp atlases un plānošanas procesu regulāra pārskatīšana), kas nepieciešama efektīvam padomdevēja darbam.

Galvenie šī gada darba plāna avoti, kā jau ierasts, ir Komisijas likumdošanas un darba programma 2010. gadam un vairāki saistīti Komisijas plānošanas dokumenti, kā arī jau iepriekš minētais Rīcības plāns Stokholmas programmas īstenošanai. Darba plānu sagatavojis EDAU biroja personāls. Gatavošanas procesā Komisijas ieinteresētajām personām ir bijusi iespēja sniegt savu ieguldījumu. Šis ieguldījums tiek atzinīgi novērtēts.

Darba plānā ir divi dokumenti:

- šī ievaddaļa ar nelielu konteksta analīzi, kā arī EDAU prioritātes 2010. gadam;
- attiecīgo Komisijas priekšlikumu pielikums un citi nesen pieņemti vai iepilānoti dokumenti un kam EDAU jāpievērš uzmanība.

Pielikumu pirmo reizi publicēja 2006. gada decembrī, un kopš tā laika to atjaunina trīs reizes gadā.

Tiklīdz EDAU ir sniedzis savu atzinumu par dokumentu (vai citu publisku reakciju), dokumentu svītro no pielikuma. Tomēr jāuzsver, ka EDAU iesaistīšanās

¹ Skatīt EDAU tīmekļa vietnē sadaļā 'EDAU' >> 'Publikācijas' >> 'Ziņojumi'.

likumdošanas procesā nebeidzas ar atzinuma sniegšanu. Izņēmuma gadījumos jautājums var atkārtoti parādīties pielikumā, un tad EDAU sniedz otru atzinumu. EDAU atzinumus var atrast citur EDAU tīmekļa vietnē.²

II. Īsa konteksta analīze

ES likumdošana ir būtiski mainījies, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. 2009. gada 1. decembrī spēkā stājās Lisabonas līgums, pārvietojot policijas un tiesu iestāžu sadarbības politikas jomu uz kādreizējo Kopienas pīlāru. Tā rezultātā Eiropas Parlaments, kā arī Eiropas Tiesa ir ieguvuši kompetenci šajā jomā (atsevišķos gadījumos ievērojot pārejas periodu).

Jaunā tiesiskā situācija pēc Lisabonas līguma ir ietekmējusi arī EDAU darbību. Attiecībā uz juridiskā padomdevēja lomu ir apstiprināta līdzšinējā prakse, saskaņā ar kuru EDAU sniedz padomus likumdevējam par likumdošanas darbībām ar datu aizsardzības nozīmi visās ES politikas jomās. EDAU kā uzrauga kompetences joma tomēr ir mazāk uzskatāma. Lai izvairītos no jebkādam tiesiskām nepilnībām pilsoņu personas datu aizsardzībā, pēc iespējas drīzāk 2010. gada laikā ir jāsniedz skaidrojums par EDAU kompetenci.

a. Ceļā uz jaunu juridisko ietvaru datu aizsardzībai

Lisabonas līgums uzsver un nostiprina tiesības uz datu aizsardzību. Tiesības uz datu aizsardzību ir paredzētas ES Pamattiesību hartas 8. pantā, kam tagad ir vienāds tiesiskais svars ar līgumiem. Šīs tiesības tāpat arī ir paredzētas LESD 16. pantā, kas tagad veido vienīgo tiesisko pamatu datu aizsardzības tiesību aktu pieņemšanai. Šis jaunais tiesiskais pamats ir devis būtisku stimulu diskusijai par ES datu aizsardzības noteikumu pārskatīšanu. 2009. gada otrajā pusē notika publiskas konsultācijas par datu aizsardzības noteikumu uzlabošanu, un līdz 2010. gada beigām paredzama priekšlikuma par jaunu tiesisko ietvaru izstrāde. Ir ierosināti daudzi patreizējā ietvara uzlabojumi, piemēram, pienākuma ziņot par drošības pārkāpumiem ieviešana, papildus tiesību piešķiršana datu subjektam, kā arī 'atbildības' un 'privātuma saskaņā ar definīciju' principu ieviešana. Eiropas tiesa savā 2010. gada 9. marta spriedumā ir paudusi stingru viedokli par Nacionālo datu aizsardzības iestāžu neatkarību. EDAU veicina idejas par patreizējo datu aizsardzības noteikumu pastiprināšanu attīstību un atbalsta policijas un tiesu iestāžu sadarbības jomas iekļaušanu jaunajā tiesību aktā (patlaban tas apskatīts atsevišķā Pamatlēmumā 2008/977/JHA). Datu aizsardzības jaunais tiesiskais ietvars ir viena no EDAU galvenajām prioritātēm 2010. gadam.

b. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpas turpmākā attīstība

2009. gada decembrī tika pieņemta Stokholmas programma. Šī programma ir Hāgas programmas turpinājums un nosaka prioritātes Eiropas Brīvības, drošības un tiesiskuma telpas attīstībai turpmāko piecu gadu laikā. Stokholmas programmā uzsvērta nepieciešamība aizsargāt personas datus globālajā sabiedrībā, ko raksturo straujas tehnoloģiju pārmaiņas un informācijas apmaiņa bez robežām. Programmā

² Sadaļā 'Konsultācijas' >> 'Atzinumi'.

tāpat arī uzsvērtā nepieciešamība veikt datu apmaiņu attiecībā uz Eiropas drošību un paredzēta Iekšējās drošības stratēģijas izstrāde. 2010. gada oktobrī ir paredzēts publicēt paziņojumu par šo jautājumu. Attīstot Brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, Eiropas likumdevējam pastāvīgi ir jārod pareizais līdzsvars starp drošību un pilsoņu brīvu pārvietošanos no vienas puses un privātuma un personas datu aizsardzību no otras puses. Ir pilnīgi skaidrs, ka EDAU cieši sekos visiem tiem soļiem, kas paredzēti Stokholmas rīcības plānā. EDAU vēlas īpaši pieminēt iebraukšanas – izbraukšanas sistēmas un Reģistrētā ceļotāja programmas izveidošanu, plānoto direktīvu par Pasažieru vārda reģistra (PNR) izmantošanu likumu ievērošanas nodrošināšanas nolūkā, ES – ESTA un ķermeņa skeneru izmantošanas lidostās iespējamību. Dažas no šīm iniciatīvām ir plānotas uz 2011. gada sākumu, bet vēl joprojām ir iekļautas EDAU darba kārtībā 2010. gadam, jo diskusijas par šīm iniciatīvām aizsāksies šogad, un tām ir būtiska ietekme uz datu aizsardzību. EDAU turpinās analizēt paziņojumu par politiku un instrumentiem tīkla un informācijas drošības nostiprināšanai, ko paredzēts publicēt 2010. gada jūnijā. EDAU tāpat arī cieši sekos izziņotajai Datu saglabāšanas direktīvas pārskatīšanai, un pētīs, vai nepieciešams rūpīgi izvērtēt šādas direktīvas nepieciešamību un šāda pasākuma proporcionalitāti.

c. Starptautiskā sadarbība un datu pārsūtīšana

Gan Komisijas Darba programmā, gan arī Stokholmas programmas Rīcības plānā ir uzsvērtā turpmāka ES ārējās rīcības programmas attīstība. Brīvības, drošības un tiesiskuma jomā iekšējā un ārējā politika ir nenovēršami saistītas. Starptautiskā sadarbība drošības un likumu izpildes nodrošināšanas jomā vēl joprojām ir viens no svarīgākajiem jautājumiem globālajā programmā. ES un ASV apspriedīs vispārējo nolīgumu par datu apmaiņu likumu izpildes nodrošināšanas vajadzībām, kā arī precīzāko nolīgumu par finanšu datu apmaiņu. EDAU, kur vien tas iespējams, cieši sekos šo sarunu gaitai. Šajā sakarā ļoti nozīmīga ir Eiropas Parlamenta jaunā kompetence ES ārējo attiecību jomā pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā. EDAU tāpat arī sekos citiem starptautiskajiem nolīgumiem, piemēram, ACTA un vairākiem nolīgumiem par PNR apmaiņu, kas atrodas sagatavošanā un kas ir nozīmīgi saistībā ar datu aizsardzību, un sniegs par tiem savus komentārus.

d. Tehnoloģijas attīstība: Eiropas digitālā rīcības programma

2010. gada martā Komisija publicēja iniciatīvu „Eiropa 2020 - stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”. Šī iniciatīva ir atbilde uz neseno finanšu un ekonomikas krīzi un nosaka mērķus Eiropas ekonomikas turpmākajai izaugsmei. Viena no stratēģiskajām iniciatīvām, kas noteikta Eiropa 2020 paziņojumā, ir Eiropas digitālā rīcības programma, kas ir plašāk izskaidrota Komisijas darba programmā 2010. gadam. Digitālā rīcības programma nosaka prioritātes, lai paātrinātu ātras darbības interneta izplatību un pilnībā izmantotu digitālo tehnoloģiju potenciālu mājāsaimniecībās un uzņēmumos. Daudzas no izziņotajām iniciatīvām saistībā ar digitālo rīcības programmu ir nozīmīgas datu aizsardzībai, piemēram, elektroniskās identitātes regulējums (eID) un autentifikācijas un sadarbības ietvars Eiropas e-pārvaldes pakalpojumiem. Saistībā ar digitālo programmu EDAU tāpat arī izskatīs Paziņojumu par privātumu un uzticēšanos informācijas sabiedrībā bez robežām. Bez tam, EDAU sekos

priekšlikumiem, kas paredz jaunas tehnoloģijas ieviešanu tādās jomās, kā sauszemes transports (e-mobilitātes pakotne) un enerģētika („viedo tīklu” (smart grids) izmantošana).

III. EDAU prioritātes 2010. gadam

Būtiski nemainīsies EDAU darbības politika saistībā ar konsultāciju sniegšanu par ES likumdošanu un saistītiem dokumentiem. Rezultātu atbilstībai ir kritiski svarīga nozīme, tāpēc EDAU cenšas rast pareizo līdzsvaru starp datu aizsardzību un citām (sabiedrības) interesēm. Līdzīgi kā iepriekšējos gadus, EDAU plāno sniegt savus atzinumus par visiem tiesību aktu priekšlikumiem, kam ir būtiska ietekme uz datu aizsardzību. Galvenie jautājumi, par ko EDAU sniedz komentārus, ir šādi:

- a. Ceļā uz jaunu tiesisko ietvaru datu aizsardzībai
 - ES datu aizsardzības ietvara pārskatīšana
 - Turpināt definēt 'atbildīgās personas' un 'apstrādātāja' jēdzienus un precizēt 'atbildības' jēdzienu un jautājumu par piemērojamiem tiesību aktiem un jurisdikciju (arī ar valsts datu aizsardzības iestādēm saistībā ar 29. pantā minēto darba grupu).
- b. Turpmāka Brīvības, drošības un tiesiskuma telpas attīstība
 - Iekšējās drošības stratēģija
 - Ķermeņa skeneru izmantošana lidostās
 - ES-PNR
 - Paziņojums par politiku un instrumentiem tīkla nostiprināšanai un informācijas drošībai
 - FRONTEX regulas grozījumi
 - Datu saglabāšanas direktīvas izvērtēšana
 - Robežu pārvaldības un iebraukšanas – izbraukšanas sistēma
 - Reģistrētu ceļotāju programma (RTP)
 - ES-ESTA
 - Darbības saistībā ar e-tiesiskumu un vienotu tiesisko telpu
- c. Starptautiskā sadarbība un datu pārsūtīšana
 - ES-ASV nolīgums par personas datu apmaiņu likumu izpildes nodrošināšanas vajadzībām
 - ES-ASV nolīgums par finanšu maksājumu ziņojumu datu pārsūtīšanu terorisma apkarošanas nolūkiem
 - PNR līgumi ar ASV, Kanādu un Austrāliju
 - Tirdzniecības nolīgums viltojumu novēršanas jomā
- d. Tehnoloģiju attīstība: digitālā rīcības programma
 - E-paraksta direktīva
 - Sadarbības ietvars Eiropas e-pārvaldības pakalpojumiem
 - E-mobilitātes pakotne
 - Regulējotais ietvars „viedajiem tīkliem” (*smart grids*)
 - Paziņojums par privātumu un uzticēšanos visuresošā informācijas sabiedrībā.

Briselē, 2010. gada jūnijā